

Chełm, dn. 18.11.2019 r.

Stowarzyszenie Inicjatywa Obywatelska
NASZ CHEŁM
Biuro: Al. Żołnierzy I AWP 3
22-100 Chełm
Tel. 82 565-84-45

**Pan
Jakub Banaszek
Prezydent Miasta Chełm**

Szanowny Panie Prezydencie,

W „Serwisie Obywatelskim portalu” chełmski.eu opublikowaliśmy tekst zatytułowany „Budżet Obywatelskiego pośpiechu” (19 września br.). To była nasza ocena sposobu procedowania i wprowadzania w życie nowego regulaminu Budżetu Obywatelskiego. Z przykrością musimy dzisiaj powiedzieć, że racja była po naszej stronie. Chcemy jednak wierzyć, że tylko pośpiech był powodem wszystkich problemów i wątpliwości, o których piszemy poniżej.

1. Nasz współpracownik opowiedział nam historię na tyle niezwykłą, że postanowiliśmy przyjrzeć się sprawie dokładniej. Na podstawie własnych eksperymentów wolno nam zadać dzisiaj pytanie – kto właściwie wybierał nam projekty do Budżetu Obywatelskiego? Utraciliśmy pewność, że faktycznie byli to mieszkańcy naszego miasta. Nie potrafimy dzisiaj stwierdzić od kiedy strona internetowa umożliwiająca głosowanie zawiera błąd. Nigdy nie wpadliśmy na pomysł, by go szukać. Fatalna dziura w systemie ujawniła się przez przypadek. Wiemy o niej od ostatniego piątku (15 listopada).

Jeden z członków naszego Stowarzyszenia pomagał w głosowaniu przez internet pewnej mieszkance osiedla Dolna Dyrekcja. Dopiero po oddaniu głosu zorientowała się, że ta kobieta oficjalnie zamieszkuje w jednej z ościennych gmin. Zgodnie z zasadami nie mogła więc oddać głosu. Mimo to system elektroniczny ten głos przyjął.

Sprawdziliśmy, czy jest to błąd systemowy używając do tego celu numerów PESEL znajomych i przyjaciół, którzy z Chełmem nie mieli nigdy nic wspólnego. W piątek 15 listopada testując system oddaliśmy 4 (słownie: cztery) naciągane głosy. Wszystkie na złożony przez Stowarzyszenie projekt stworzenia kwietnych łąk. Przypomnijmy, że jego wartość to niespełna 1,5 tys. zł.

Użyliśmy m.in. PESEL-u mieszkanki powiatu kraśnickiego. Imię i nazwisko zostały zmyślane, a jako adres zamieszkania wskazano pierwszą na rozwijanej liście ulicę Wiktora Ambroziewicza. Warto zwrócić uwagę, że jako adres zamieszkania wskazany został budynek oznaczony numerem 1, a mieszkanie numerem 57. Tymczasem ul. W. Ambroziewicza, to wyłącznie domki jednorodzinne.

System gładko przyjmował nieprawdziwe dane personalne i losowo wybrane adresy zamieszkania. Jedynie numer PESEL musiał być prawdziwy.

Nie chcieliśmy ujawniać tego problemu tuż przed zakończeniem głosowania. Obwialiśmy się bowiem, że ktoś wykorzysta tę informację i w ciągu kilku godzin zasypie serwery UM fałszywymi głosami. W rezultacie nie będzie innego wyjścia jak unieważnienie głosowania. Dlatego mamy prawo dzisiaj zapytać, czy ktoś nie wykorzystał dziury w systemie głosowania by wpłynąć na jego wyniki?

2. § 15. Regulaminu Budżetu Obywatelskiego Miasta Chełm stwierdza w ust. 3 pkt 1 „Oddanie głosu przez mieszkańca następuje poprzez:

- 1) wrzucenie karty do urny właściwej dla miejsca zamieszkania głosującego, po uprzednim przedstawieniu dokumentu umożliwiającego stwierdzenie jego tożsamości lub
- 2) elektroniczny system do głosowania dostępny na stronie internetowej Urzędu.”

W naszej opinii, sposób przeprowadzenia tegorocznego głosowania przez internet w sposób zasadniczy naruszył to postanowienie. Każdy mieszkaniec naszego miasta, a także jak udowodniliśmy powyżej – każdy posiadacz numeru PESEL, który ukończył 16 lat mógł za pośrednictwem strony internetowej (<https://chelm.budzet-obywatelski.org>) zagłosować na dowolny projekt osiedlowy. **System elektroniczny w żaden sposób nie weryfikował miejsca zamieszkania głosującego. W rezultacie można wyobrazić sobie, że na projekt zgłoszony na osiedlu A zagłosował wnioskodawca i 100 jego znajomych z osiedli X,Y,Z lub dowolnego miejsca w kraju. To wystarczy by projekt trafił do realizacji bez konieczności poparcia przez choćby jedną osobę mieszkającą na terenie osiedla A.**

3. Mieszkańcy kilku osiedli wpadli na pomysł promowania swoich propozycji za pośrednictwem ulotek i plakatów. Czasu było mało więc materiały promocyjne przygotowywali na podstawie pierwszych dostępnych oficjalnie list projektów. Jako pierwsza pojawiła się na lista stronie UM Chełm. Jej treść powieliły także lokalne media (np.: <https://chelm.naszemiasto.pl/budzet-obywatelski-chelma-projekty-juz-po-weryfikacji/ar/c1-7414208>). W oparciu o takie listy przygotowano ulotki zachęcające do głosowania na projekt o określonym numerze. Taki numer, to istotna informacja zarówno na etapie promocji projektów, jak i podczas samego głosowania. Możemy tylko wyobrazić sobie zdumienie ludzi, którzy zadali sobie sporo trudu na produkcję materiałów propagandowych, gdy zobaczyli ostateczną listę do głosowania, która zawierała odwróconą kolejność projektów. **Na przykład spośród przedsięwzięć ogólnomiejskich „Łąki kwietne” z pozycji ostatniej trafiły na miejsce pierwsze. Na stronie Urzędu Miasta pierwotnie opublikowanej listy projektów już nie ma. Po zwróceniu uwagi urzędnikom na ten błąd, lista została „zaktualizowana”. Niestety nie wiadomo, ile osób zagłosowało na zupełnie inny projekt niż ten na który głosować zamierzali.**

4. Podobna aktualizacja dotknęła także jednego z projektów zgłoszonych na Osiedlu Rejowiecka. Znalazł się bowiem na liście do głosowania projekt tzw. miękki o wartości 8 tys. zł. (<https://chelm.naszemiasto.pl/budzet-obywatelski-chelma-projekty-juz-po-weryfikacji/ar/c1-7414208>) Nie wiadomo na jakiej podstawie. Zgodnie z regulaminem (https://www.cdnbudzet.pl/gminy/chelm/download/6/Regulamin_Budzet_obywatelski.pdf?WK2Y),

taki projekt nie mógł przekroczyć 5 tys. zł. I znowu zadziałało najprostsze rozwiązanie – po zwróceniu uwagi urzędnikom, wartość projektu wskazana na liście spadła do pożądanej kwoty.

Na początku października 2019 nasze Stowarzyszenie zwróciło się do Pana z pismem, w którym zwracaliśmy uwagę na konieczność zachowania przejrzystości procedur związanych z BO. Pisaliśmy między innymi:

„W pierwotnej wersji regulaminu BO zadbaliliśmy także o pełną transparentność procesu realizacji BO. Dzięki temu w Zespole ds. Budżetu Obywatelskiego znalazło się miejsce nie tylko dla pracowników UM, ale także dla osób wskazywanych przez NGO. Liczymy, że Pan Prezydent także z tego rozwiązania skorzysta zarówno w przypadku Zespołu Konsultacyjnego jak i umożliwiając obserwatorom NGO udział w pracach Komisji Wyborczej.”

Nie ustosunkowaliście się Państwo do tej prośby. Nie ma żadnych gwarancji, że przedstawiciele organizacji pozarządowych we właściwym momencie wyłapaliby te opisane niedociągnięcia. Jednak w naszym przekonaniu szansa na ich uniknięcie byłaby z pewnością większa.

W świetle powyższych faktów zrozumiacie wydaje się malejące zainteresowanie mieszkańców udziałem w zgłaszaniu projektów i samy głosowaniu. Mniej czy bardziej świadomie, ale wszyscy czujemy, że w Chełmie ta odmiana społecznych konsultacji zawiera zbyt wiele niejasności. Liczyliśmy wszyscy, że w tym roku będzie inaczej. Niestety znowu rozczarowaliśmy się, a to z pewnością nie zachęca do obywatelskiej aktywności.

Oczekujemy, że Radni i Prezydent naszego miasta nie tylko niezwłocznie ustosunkują się do naszych zarzutów, ale przede wszystkim pochylią się nad nowelizacją złych regulacji dotyczących BO. Domagamy się by w najbliższym możliwym czasie opracowany został nowy regulamin BO, który zanim trafi pod obrady Rady Miasta zostanie przedyskutowany ze wszystkimi środowiskami. Dokument musi zagwarantować całkowitą przejrzystość procedur, które decydują o wydatkowaniu milionów złotych publicznych pieniędzy.

Z poważaniem

PREZES ZARZADU

Joanna Bielecka

Stowarzyszenie Inicjatywa Obywatelska
NASZ CHEŁM
22-100 Chełm, ul. Wolności 6m4
Regon: 361272405
NIP: 5632426693

Do wiadomości:

1. Przewodniczący Rady Miasta
2. Redakcje lokalnych mediów